

เมื่อช้าง : เชียมซีฉบับใบลานล้านนา

Mua Jarng : The Lanna Palm-leaf Siem Si Divination

พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์¹

วิโรจน์ อินทนนท์², วันชัย พลเมืองดี¹

พระครูพิพิธสุตาทร¹, พระครูสิริปริยัตยานุศาสน์¹

Phisit Kotsupho¹, Viroj Inthanon², Wanchai Pholmuangdee¹

Phrakru Piphitsutatorn¹, Phrakru Siriparivatyanusath¹

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย¹, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่²

Mahachulalongkornrajavidyalaya University¹, Chiang Mai University²

Corresponding Author, E-mail: phisit1955@gmail.com

บทคัดย่อ

เมื่อช้าง : เชียมซีฉบับใบลานล้านนา เป็นบทความที่เรียบเรียงจากส่วนหนึ่งของงานวิจัย ปี 2560 เรื่อง “การสืบค้นและอนุรักษ์เอกสารคัมภีร์โบราณของวัดในจังหวัดพะเยา และการสร้างแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น” เมื่อช้างชุดนี้ พบที่วัดไชยพรหม ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา เนื้อหาของคัมภีร์เป็นคำพยากรณ์ ที่จารลงในใบลานขนาดเล็ก ความกว้าง 4 เซนติเมตร และ ความยาว 10 เซนติเมตร ด้วยอักษรล้านนา คำว่า “เมื่อ” หมายถึง การพยากรณ์ฤกษ์ยาม คำว่า “ช้าง” หมายถึง การเลือกออก, คัดออก ดังนั้น “เมื่อช้าง” หมายถึง การพยากรณ์ ด้วยการสุ่มเลือกคำพยากรณ์ออกมา เมื่อช้างชุดนี้ มีใบลานจำนวน 47 ใบ ที่จารไว้เพียงด้านเดียว ร้อยเก็บด้วยสายสยองไม้ประกับเรียบทั้ง 2 ด้าน มีแผ่นไม้แบน ๆ ขนาดเล็ก ห้อยติดกับสายสยอง ผู้ต้องการคำพยากรณ์ใช้เสียบแซกลงไปในปีกใบลาน การคัดเลือกคำพยากรณ์ด้วยวิธีเช่นนี้ เรียกว่า “ช้าง” คล้ายกับการเสี่ยงเซียมซี หรือ การแทงศาสตรา ของชาวไทยภาคใต้ คำพยากรณ์มีทั้งดีและร้าย จะใช้หินทานชาดก เลือกเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจุดพลิกผันชะตาชีวิตขึ้นหรือลงของตัวละครเอกในเรื่อง มาเป็นคำพยากรณ์เทียบเคียง ตัวอย่างคำพยากรณ์ ใบที่ 46 “บุญญ์นิ ได้เมื่อพรานเอนางมโนราห์มาให้เจ้าสุธน ดีนัง”(สุธนชาดก) ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดี จะได้ลาภ หรือได้คู่ครอง เหมือนพระ

Research Articles

Received: 2019-06-16

Revised: 2019-06-28

Accepted: 2019-06-29

สุธนได้รับถวายนางมโนราห์ จากพรานป่า” นับเป็นภูมิปัญญาล้านนาอีกวิธีหนึ่งที่ใช้ทำนาย โชคชะตาและอนาคต พอเป็นแนวบ้างจะได้ดำเนินชีวิตด้วยความไม่ประมาท

คำสำคัญ: เมื่อช้าง; วัดไชยพรหม; เขียมซี; คำพยากรณ์

Abstract

Mua jarng : the Lanna Palm-leaf Siem Si or the sheet predicts is the partially revised article from the B.E. 2560 Research entitled : “The Ascertainment and Reservation the Ancient Scriptures kept in Pha Yoa’s Temples and Establishing the Local Learning Sources”. It was found in Wat Chai Prom, T. Wieng A. Chiang Kham, Phayoa. Its contents are predicts written on the so tiny palm leafs about 4 in Wide and 10 Centimeters in Long in Lanna language. The word “Mua” means to predict, and “Jarng” means to choose out, then, “Mua Jarng” refers to the forecast got by a random selection. This set of forecasts is composed of 47 palm leaves. Each precinct is written only one side, having bound with a cotton thread and rapped and well wrapped with hard wood on both sides having a small flat piece of wood hanged to the thread. The person who wants the prophecy take it plug into the set of palm leaves. Such technique of selection for prophecy is called “Jarng” that is like “Siem Si divination” or “a Weapon Pierce” of Southern Thai people. The prophecies are either good or bad, they are described on the ground of Jataka stories selecting the major event that is the turning point into the up and down fate of the protagonists to read comparable prediction. As the 46th sheets of forecast said “This indicates the good luck like the event when a wild hunter took Manora to Sudhon (Sudhana Jataka).” This implies that “It is a good for a person who got this sheet, he will get property or will have a couple like Sudhon received Manora from the wild hunter. This is another way to predict the fate and the future being the quid line of living a mindful life.

Keywords: Mua Jarng; Wat Chai Prom; Siem Si; Prediction

บทนำ

พุทธภาสิตใน เขมาเขมสรณทีปิกคาถาที่ว่า “มนุษย์จำนวนมาก ถูกภัยคุกคามต่างถึงภูเขาลำไ้ อาราม และรุกขเจตีย์เป็นสรณะ นั้นมิใช่สรณะอันเกษม นั้นมิใช่สรณะอันสูงสุด เพราะผู้อาศัยสรณะเช่นนั้น ย่อมไม่พ้นจากทุกข์ทั้งปวง ส่วนผู้ที่ถึงพระพุทฺธ พระธรรม และพระสงฆ์ เป็นสรณะ ย่อมใช้ปัญญาพิจารณาเห็นอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ เหตุเกิดทุกข์ ความดับทุกข์ และอริยมรรคมีองค์ 8 อันเป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความสงบระงับทุกข์ นั้นเป็นสรณะอันเกษม นั้นเป็นสรณะอันสูงสุด เพราะผู้อาศัยสรณะเช่นนั้น ย่อมพ้นจากทุกข์ทั้งปวงได้” (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 25 ข้อ 188 – 192 หน้า 92)

เราพบอัญเชิญข้อความจากพระไตรปิฎกมาวางไว้ เพื่อเป็นหลักเตือนใจว่า เมื่อถูกภัย คือ ความวิตกกังวลในเรื่องโชคชะตา ความเจริญ หรือ ความเสื่อมในชีวิตข้างหน้าของตน หรือ ภัยอื่นๆ ทั้งที่มองเห็นหรือมองไม่เห็น มนุษย์โดยธรรมชาติ ย่อมต้องการที่พึ่งทางใจหลายประการ ที่ตนถือว่า จะเป็นที่พักพิง ช่วยสร้างความมั่นใจ ช่วยคลายความวิตกกังวลลงไปได้บ้าง แม้จะรู้ว่า ที่พึ่งดังกล่าวไม่ใช่หลักประกันที่มั่นคงถาวร แต่เมื่อความกลัวครอบงำ อะไรที่คิดว่าได้ก็คว้ามารองประทั่งไว้ก่อน ในพระบาลีไม่ได้เอ่ยถึงการพึ่งคำพยากรณ์จากหมอดู เช่น ดูดวง ดูดาว ดูลายมือ ดูนรลักษณ์ ดูเลข 7 ฐาน ดูทิศทาง ดูปรากฏการณ์ธรรมชาติ ดูฟ้า ดูเมฆ จับยาม เป็นต้น หรือใช้วิธีเสี่ยงทาย เพื่อหาคำพยากรณ์ เช่น โยนเบี้ยคว่ำ เบี้ยหงาย เลือกไฟ สันตั่วเลือกสลาก ทางศาสตร์ หรือ การเสี่ยงทายจากอาการที่เกิดกับร่างกาย เช่น คิ้วเขม่น ปากเขม่น เอามืออุดจมูกที่ละข้างเพื่อดูว่า ลมหายใจจากรูจมูกข้างใดโล่งกว่าอีกข้าง และให้กำขาตานั่นออกก่อน ที่จะไปทำหน้าที่ยางาน วิธีการทั้งหลายคงจะระไนได้ไม่หมด ที่กล่าวมานี้ ก็รวมลงในการขอที่พึ่งทางใจอีกรูปแบบหนึ่ง

ที่เห็นตาขี้นในวัดจีน หรือ ศาลเจ้า ทั่วประเทศไทย ก็คือ การเสี่ยงเซียมซี มีผู้ให้ความรู้ไว้ว่า การเสี่ยงเซียมซี เป็นโหราศาสตร์เก่าแก่ของจีน สืบทอดมาไม่น้อยกว่า 1,000 ปี เซียมซีได้เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยพร้อมกับชาวจีนที่เข้ามาค้าขาย ตั้งแต่สมัยสุโขทัย สันนิษฐานว่า มีครั้งแรกในศาลเจ้าลิ้มกอเหนี่ยว ปัตตานี พ.ศ. 2116” (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2562: ออนไลน์) ในสมัยรัชกาลที่ 5 ใบสลากเซียมซีภาษาจีนได้ถูกแปลออกมาเป็นภาษาไทย โดยนายเปลี่ยน แซ่ซ้อง (โพสทูเดย์, 2562: ออนไลน์) คำว่า “เซียมซี” เป็นภาษาจีน 2 คำ คือ เซียม + ซี “เซียม” แปลว่า แผ่นกระดาษ “ซี” แปลว่า บทกลอน ดังนั้น “เซียมซี” จึงแปลว่า บทกลอนบนแผ่นกระดาษ สิ่งที่มาคู่กับเซียมซี คือ “ตั่ว” แต่ก่อน ตั่วทำจากไม้ไผ่บางๆ

ปัจจุบันทำด้วยพลาสติกเขียนหมายเลขกำกับที่ตัวไว้ มีหมายเลขประมาณ อยู่ระหว่าง 9 ถึง 36 หมายเลข ใส่รวมกันในกระบอกไม้ไผ่ เรียกว่า กระบอกตัว การเสี่ยงทาย คือสั่นกระบอกตัวให้ไม้ตัวหลุดออกมา 1 อัน ตัวหมายเลขใดออกมา ก็ไปนำใบเชิยมชีหมายเลขนั้นมาอ่าน ดูว่า จะทำนาย ดี-ร้าย อย่างไร

การหาคำทำนายอีกอย่างหนึ่ง ของชาวไทยภาคใต้ คือ “แทงศาสตร์” โดย หมอศาสตร์ จะกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตั้งจิตอธิษฐานให้ “ตำราศาสตร์” ช่วยชี้โชคชะตา ผู้ต้องการคำทำนายกราบทำราศาสตร์ใช้ไม้ปลายแหลมแบนยาวประมาณ 1 ฟุตแทงสอดเข้าไปในตำราศาสตร์ แหงถูกหน้าไหน เจ้าของตำราก็จะเปิดหน้านั้นอ่านคำพยากรณ์ให้ฟัง (สำนักงานบัณฑิตยสภา, 2562: ออนไลน์)

จากการที่ลงวิจัยสืบค้นภูมิปัญญาล้านนาจากเอกสารโบราณ ที่จังหวัดพะเยา ในปี พ.ศ. 2559-2560 ผู้วิจัย ได้ค้นพบคัมภีร์ เมื่อซาง ของวัดไชยพรหม และเห็นว่า เป็นเรื่องของการสร้างขวัญกำลังใจด้วยการให้คำทำนายแบบ แหงศาสตร์ของชาวใต้ โดยคัมภีร์ใบลานเมื่อซาง เสมือนตำราศาสตร์ และวิธีการหาคำทำนายก็ไม่ต่างกัน ต่างแต่บทพยากรณ์ ไม่ใช่คำกาพย์กลอน แต่ได้นำเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนชีวิตของตัวละครในชาดกหลายเรื่อง และบางเรื่องนำมาหลายตอน เป็นตัวอย่างการพลิกผันของชะตาชีวิต หรือโชคชะตา ให้ผู้ได้คำพยากรณ์ไปอ่านดู

คัมภีร์พยากรณ์แบบ เมื่อซาง นี้มีปรากฏอยู่หลายสำนวน มีอยู่ที่เชียงใหม่สำนวนหนึ่ง แต่ในการเขียนบทความครั้งนี้ไม่มีโอกาสได้รวบรวมมาสอบเทียบไว้ ถ้าได้ค้นพบจะได้นำเสนอให้สมบูรณ์ในคราวหน้า โปรดติดตามรายละเอียดต่อไป

เนื้อเรื่อง

สถานที่พบคัมภีร์เมื่อซาง เมื่อซาง : เชิยมชีฉบับใบลาน พบที่วัดไชยพรหม เลขที่ 215 หมู่ที่ 5 บ้านไชยพรหม ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา ภาษาสำนวนที่จารึกเรียกว่า “เมื่อซาง ฉบับวัดไชยพรหม” เวียงเชียงคำ พระยาว จารในปี พ.ศ. 2473 เนื้อหาของคัมภีร์ เป็นคำพยากรณ์ ที่จารลงในใบลาน ขนาดเล็กมาก ความกว้างประมาณ 4 เซนติเมตร และ ความยาวประมาณ 10 เซนติเมตร จำนวนคำพยากรณ์ 47 แผ่น จารไว้เพียงด้านเดียว หรือ หน้าเดียว ของใบลานแต่ละแผ่น มีไม้ประกบเรียบร้อยทั้ง 2 ด้าน มีไม้แบนยาว ขนาดเล็ก ผูกติดกับสายสยองเพื่อให้ผู้ต้องการคำพยากรณ์เสียบลงไปในปีกใบลานที่เรียงซ้อนกัน เป็นการ “ซาง” คือ “สุ่มเลือกคำพยากรณ์ จากใบลานแต่ละใบ”

สาระสำคัญของคัมภีร์ คำว่า “เมื่อ” หมายถึง “การพยากรณ์ ฤกษ์ยาม” และคำว่า “ชาว” (ล้านนาออกเสียงว่า “จาง”) หมายถึง “การเลือกออก หรือ การคัดออก” ดังนั้น “เมื่อชาว” หมายถึง “การพยากรณ์ด้วยการสุ่มเลือกคำพยากรณ์ออกมา” คล้ายกับการ “เสี่ยงเซียมซี” แบบโหราศาสตร์จีน หรือ “แทงศาสตร์รา” ของชาวไทยภาคใต้

คำพยากรณ์ในเมื่อชาว มีทั้งดีและร้าย จะบรรยายเป็นคำอุปมา โดยใช้เนื้อหานิทานตอนเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจุดเปลี่ยนชะตาชีวิต ขึ้นหรือลง ของตัวละคร จากนิทานชาดกอันเป็นที่รู้จักกันดีในล้านนา เช่น พระสุธน ในสุธนชาดก พระเวสสันดร, ชูชก, ชาลี-กัณหา ในมหาเวสสันดรชาดก พระมโหสถบัณฑิต ในมโหสถชาดก กปิลชาดก สิวไชยชาดก พระเทวทัต ในเวฬุชาดก ฯลฯ และเหตุการณ์บางตอนของพระพุทธเจ้าจากปฐมสมโพธิ/พุทธประวัติ มาเป็นคำพยากรณ์ว่า ผู้ชางจะได้ลानไปใด จะดีหรือร้าย ก็ให้อ่านคำพยากรณ์จะได้ดำเนินชีวิตอย่างระมัดระวัง ทั้งเป็นภูมิปัญญาแบบพระพุทธศาสนาเน้นเรื่องการสนองของกรรมดีกรรมชั่ว ที่แฝงอยู่ในวัฒนธรรมล้านนา จึงได้นำมาเรียบเรียงเพื่อการอนุรักษ์และผลิตซ้ำเครื่องช่วยปลูกปลอมนใจ เมื่อมีภัยคุกคามให้เดิมีที่พึ่งพิงยึดเหนี่ยวทางใจเอาไว้ แม้จะไม่ใช้ที่พึ่งอันเกษม ทำให้พ้นจากความทุกข์ดังที่อัญเชิญพุทธภาษิตมาไว้ในเบื้องต้น แต่ก็มีความควรค่าแก่การพิจารณาในภาพรวมทางวัฒนธรรมท้องถิ่น

เนื้อหาของคัมภีร์ (การปริวรรตและถอดความ)

คำพยากรณ์ในคัมภีร์เมื่อชาว จารด้วยอักษรและภาษาล้านนา ปริวรรตออกมาด้วยอักษรภาษาไทยปัจจุบัน โดยเกริก อัครชินเรศ นักวิจัยผู้ลงพื้นที่อำเภอเชียงคำ พะเยา (มีนาคม 2560) ตรวจชำระและถอดอักษร แต่ยังคงรักษาคำอ่าน และสำเนียงแบบล้านนาเอาไว้ ผู้เรียบเรียง (พิสิษฐ โคตรสุโพธิ์, 2560) ทำการตรวจสอบ และถอดความออกมาด้วยภาษาปัจจุบัน

ต่อไปนี้เป็นคำพยากรณ์ที่จารึกในใบลาน ปริวรรตถอดอักษรจากต้นฉบับภาษาล้านนา และถอดความหมายเป็นภาษาปัจจุบัน โดยเรียงคำพยากรณ์ที่ปริวรรตจากภาษาล้านนาไว้ด้านบนด้วยอักษรเอน และคำถอดความในอีกย่อหน้าถัดมา ดังต่อไปนี้

ใบที่ 1 บุญญนิ ได้เมื่อเทวทัตเป็นรสี เอาจูเห่าดำมาเป็นลูก งูตอดเจ้ารสีตาย บ่ดี (เวฬุชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะประสบภัยถึงชีวิต เหมือนพระเทวทัตต์ เมื่อส่วยชาติเป็นฤาษี เอาจูเห่ามาเลี้ยงเป็นลูก ภายหลังถูกงูเห่าฉกตาย (เวฬุชาดก)”

ใบที่ 2 บุญญนิ ได้เมื่อโพธิสัตตไฟค้าสะเพา มีหมู่สะเพา 500 เหล้ม ไพหลง

**ยังเมืองยักข์ ยักข์จักกินเขาได้ โพธิสัตว์เจ้าเทศนาให้ยักข์ฟัง ยักข์ให้กองแก้วเงินค่ามาก
นัก มีนักรกว่าเก่า ดีแก่เลย**

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะได้ลากก้อนใหญ่ เหมือนพระโพธิสัตว์
ไปค้าสำเภากับพ่อค้าเรือสำเภา 500 ลำ หลงทางตกไปเมืองยักข์ แต่พระโพธิสัตว์ได้สั่งสอน
ยักข์ให้รู้จักบาปบุญคุณโทษ นอกจากยักข์จะไม่จับกินเป็นอาหารแล้วยังมอบแก้วแหวนเงิน
ทองให้มากมาย”

**ใบที่ 3 บุญญานิ ได้เมื่อเทวทัตเป็นพ่อค้า เกวียน 500 เหล่ม ยักข์ร้ายกินตาย
เลี้ยง บดีแล**

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะประสบภัยถึงชีวิต เหมือนพระเทวทัต เมื่อ
เป็นพ่อค้าเกวียน 500 เล่ม หลงทางในทะเลทรายหลงไปเมืองยักข์ ถูกยักข์หลอกจับกินเป็น
อาหารพร้อมกองเกวียนทั้งหมด”

**ใบที่ 4 บุญญานิ ได้เมื่อชูชกะพราหมณ์เอากัณหาชาลิमारอดปุยาตน ดินักแล
(มหาเวสสันตรชาดก)**

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดินักหนา จะรอดพ้นจากภัยอันตราย เหมือน
พราหมณ์ชูชกนากัณหา ชาลิมาถึงปุยา : เจ้ากรุงสัญชัย และนางผุสดี (มหาเวสสันตรชาดก)

**ใบที่ 5 บุญญานิ ได้เมื่อนางผู้หนึ่งเอาลูกไฟอาบน้ำ ฝิเสื่อน้ำเอาลูกมันไวกิน บ
ดีแล (มโหสถชาดก)**

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะสูญเสียของรักไป เหมือนหญิงชาวบ้านพา
ลูกไปอาบน้ำที่ท่าน้ำ ถูกลูกนางยักข์แย่งเอาลูกนางไปกินเสีย”

**ใบที่ 6 บุญญานิ ได้เมื่อพญาเวสสันตรมาเมืองเก่า ดินักแก่ (มหาเวสสันตร
ชาดก)**

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะได้พบกับความสุขในชีวิต เหมือน
พระเวสสันตร ได้รับเชิญให้กลับมาเสวยความสุข เป็นราชาเหมือนเดิม”

**ใบที่ 7 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้านั่งสระ ตกตาแหว เล่นออกมานั่งอยู่ในสวน
อุททยาน พญาเมืองเขาดาย เขารารณากินเมือง ดินักแล**

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะได้รับยศใหญ่ เหมือนครั้งพระโพธิสัตว์ ตก
แหวแล้วป็นขึ้นมาหลบพักที่อุทยานหลวง เมื่อพระราชินีไม่มีพระโอรสสวรรคตลง ชาวเมือง
ต้องเสี่ยงทายหาผู้มีบุญมาครองเมือง ราชรถก็มาเกยที่พระโพธิสัตว์ ชาวเมืองจึงเชิญเข้าไป
เป็นพญาครองเมือง”

ใบที่ 8 บุญญานิ ได้เมื่อพระโพธิสัตว์เจ้ากับโจรคั่นกัน นางหันไคว(ควย) โจรเติบ นาง(เย็น) ต้า (ด้าม) แกโจร ข้าโพธิสัตว์ตาย บตี (จันทโครพ)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะถูกคนที่รักข้างกายทรยศทำให้เสียชีวิตเหมือนเมื่อจันทโครพ ต่อสู้กับโจรปลุกปล้ำกันอยู่ กำลังจะได้ที ขอดาบจากนางโมรา แต่นางโมรา เอาใจออกห่างทรยศ กลับยื่นด้ามดาบให้โจร ในที่สุดโจรก็สังหารจันทโครพตาย”

ใบที่ 9 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เป็นเลน เทวทัตเป็นรสี โล่ตีโพธิสัตว์เจ้ากินบตี (โครชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะถูกคนที่ไว้ใจบงทำร้ายหมายชีวิตเหมือนฤษีทุศีลแกล้งทำเป็นใจดี มีเมตตา เมื่อได้ทีก็จ้องทำร้ายพญาเหี้ย (โคธา) หวังจะฆ่าให้ตายมาปรุงเป็นอาหาร”

ใบที่ 10 บุญญานิ ได้เมื่อพญาสิ่วไชยพลัดพรากนางสีไวยยกา ส้างสาลาแถมไวยังรูปพลัดพรากกัน แต่งข้ายังไว้ว่าผู้ใดมาที่นี้ให้แล้วหัว (ให้) มึงบอกกู มันไพบอกนางมาจวบพญาสิ่วไชยผัวเก่า ดินัก (สิ่วไชยชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะได้พบกันคนที่พลัดพรากจากกันไปนานเหมือนนางสีไวยยกาซึ่งพลัดพรากจากพญาสิ่วไชย ประสบความทุกข์มาก นางจึงให้สร้างศาลาที่พักแก่คนเดินทางและเขียนภาพเหตุการณ์ที่ทั้งสองเคยอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข แต่แล้วต้องมาพลัดพรากจากกัน มีความทุกข์มาก ให้นางสนมคอยสังเกตแขกที่มาพักศาลา หากมีใครแสดงอาการร้องไห้แล้วหัวเราะ จงไปแจ้งแก่นาง ในที่สุดพญาสิ่วไชยเสด็จมาที่ศาลา เห็นภาพความหลัง ก็รู้สึกถึงความทุกข์และความสุข แยกกันไม่ออก ก็เลยทั้งร้องไห้และหัวเราะเหมือนคนบ้า นางสนมก็ไปบอกนางสีไวยยกา ในที่สุด ทั้งสองพระองค์ก็พบกันที่ศาลานั้นเอง”

ใบที่ 11 บุญญานิ ได้เมื่อพญานันทยไวยไกรพะยะ เหล้นหมากสกากับปุลณณยกัษขันเสียเจ้าวิรุฑ บตีสังเลย (วิรุฑบัณฑิตชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะสูญเสียข้าวของเงินทองมากมาย รวมทั้งคนที่ตนรักที่สุด เหมือนพระเจ้าอนัญชัยไกรพะยะ เล่นสากแพ่ปุลณณยกัษ ต้องเสียอำนาจและเสียวิรุฑบัณฑิต คนดีของเมือง แก่ยกัษไป”

ใบที่ 12 บุญญานิ ได้เมื่อแผ่นดินแตกสับกินพญาสุปปพุทธะ บตี (โคณบุตรชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะประสบภัยอันตรายถึงสิ้นชีวิต เหมือนเจ้าสุปปพุทธะถูกธรณีสูบเสียชีวิต”

ใบที่ 13 บุญญานิ ได้เมื่อเจ้าสุธนไพหานางมโนราห์ ได้(นางกลับมา)เป็นเมีย

ตนดั่งเก่า ดินักแล (สุรณชาตก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดี จะได้พบของที่หาย จะได้ทรัพย์สมบัติคืน เหมือนพระสุรณตามไปจนได้นางมโนราห์กลับคืนมาครองคู่ มีความสุขเหมือนเดิม”

ใบที่ 14 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นปู เทวทัตเป็นนกยาง ปลาย่าง (โกหก) เอาปลามากินเลี้ยงแล้ว (จะ)เอาโพธิสัตว์เจ้ามากิน โพธิสัตว์เจ้าคืบคอนกยาง บ่ดี (พกชาตก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะถูกคนโกงหลอกหลวง จนสิ้นเนื้อประดาตัว แทบเอาชีวิตไม่รอด เหมือนเมื่อพระโพธิสัตว์เกิดเป็นปู อาศัยในหนองน้ำกับฝูงปลาทั้งหลาย เมื่อเกิดภัยแล้ง สัตว์ทั้งหลายก็ต้องแห้งตาย มีนกยางป่าตัวหนึ่งสร้างทำเป็นมีใจเมตตา มาหลอกว่า จะช่วยนำไปอยู่ที่หนองน้ำใหญ่อีกแห่ง ปลาทั้งหลายหลงเชื่อ นกยางก็คาบเอาไปกินทุกวันจนหมด เหลือแต่ปูตัวเดียว ก็คาบปูไปหวังจะกิน แต่ปูรู้ทัน ก็เอาก้ามคืบคอนกยางจนตาย”

ใบที่ 15 บุญญานิ ได้เมื่อเจ้าสิทธารถออกบวช ได้เป็นพระ ดีแก่เลย (สิทธารถออกบวช/ พุทธประวัติ)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะประสบความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ในชีวิต เหมือนพระสิทธารถะออกผนวช และในที่สุดก็ได้ตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นที่พึ่งแก่โลก”

ใบที่ 16 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นพญาวอกเฝือก มีหมู 5 ร้อยตัว อยู่สัวสดีมากนักดีแก่ (กบิลชาตก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะมีความสุขท่ามกลางบริวาร ดุจพระโพธิสัตว์เมื่อเสวยชาติเป็นพญาลิงเฝือก ปกครองฝูงลิงบริวารถึง 500 ตัว ในป่าใหญ่”

ใบที่ 17 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นช้าง เทวทัตเป็นปู โพธิสัตว์เจ้าจกलगินน้ำ ปูคืบดินช้างไว้ บ่ดีแล (สุวรรณกัถกฏกชาตก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะเกิดอุปสรรคขัดขวางในการดำรงชีพ ดุจพญาช้างโพธิสัตว์ลงไปกินน้ำ แต่ถูกปู(เทวทัต) หนีบเอาเท้าช้างไว้”

ใบที่ 18 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นราชหงส์คำ เป็นพญาแก่หงส์ทั้งหลาย 5 ร้อยตัว อยู่ถ้ำมูลปภา อยู่สัวสดี ดีแก่เลย

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะมีความสุขท่ามกลางบริวาร ดุจพระโพธิสัตว์เมื่อเสวยชาติเป็นพญาหงส์ทอง ปกครองฝูงหงส์บริวารถึง 500 ตัว ในถ้ำมูลปภา”

ใบที่ 19 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์บวชเป็นรสี เทวทัตเป็นพญา ไผสวนอุทธิยาน

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงไต่บันไดนี้ ไม่ดี จะถูกคนชั่วปองร้าย และทำลายให้เกิดความทุกข์ยากลำบากขนาดต้องสิ้นชีวิต เหมือนขันติวาที่ตาบส ถูกพญาเหวฬัตต้อจฉาที่ไปพบว่า ฤาษีกำลังเทศนาสั่งสอนนางสนม ไม่เหลือใครเผ่า พญาโกรธมากก็สั่งให้ทำร้ายเอาจนเสียชีวิตลง” (ขันติวาที่ตาบส)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงไต่ไบนี้นี้ไม่ดี แม่ได้ลาไปแล้วก็จะเสื่อมจากลาภ เหมือนพราหมณ์ชุกได้ค่าไถ่ตัวของซาลี ก็นหาจากพระเจ้าสัตยชัย แต่ก็ไม่ได้เสวยสุข ตายลงไป ก็ไม่มีญาติมารับมรดก เขาจึงนำไปทิ้งในป่าช้า ปล่อยให้เป้นเหยื่อแร้งกา รุมทิ้งร้าง น่าอนาถนัก”

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะได้ลาก้อนโต เหมือนคู่สามีภรรยาชวนกันไปไถนา และได้ถวายอาหารบิณฑบาตแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า ด้วยอาณิสสนั่น ก้อนดินในที่นาที่เขาไถทั้งหมดกลายเป็นทองคำ ทำให้พวกเขาเป็นมหาเศรษฐีทันตาเห็น”

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ไม่ตีมาก จะเกิดการทะเลาะวิวาท ขวบนสงคราม
ล้างผลาญทำหั่นกันจนพากันพินาศทั้งสองฝ่าย เหมือนคนที่เป้นศัตรูจ้องทำลายผลาญชีวิต
กัน”

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ไม่ดี จะถูกคนข้างตัวทรยศ หรือ ทำร้ายเอา เหมือน
 ทรพา ถูกทรพี ควายตัวลูกมานะรคนขวิดจนตาย”

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะได้โชคลาภก้อนโตโดยไม่คาดคิด เหมือน
สองสามีภรรยาได้พบไหบรรจุเต็มด้วยทองคำ ก็พ้นจากความยากจน”

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้เป็นนี้ ดีมาก จะได้รับการยกย่อง ให้มียศศักดิ์ตำแหน่งสูงเหมือนพระโพธิสัตว์สวยชาติเป็นราชสีห์ เป็นใหญ่กว่าผองสัตว์ในป่า”

ใบที่ 26 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นนกกะทา ช้าง วอก นกยูงไว้โพธิสัตว์เจ้าให้เป็นเอกแก่เขา ดี (ตติรชาตก)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดี จะได้รับการยกย่อง ให้มียศศักดิ์ตำแหน่งสูงเหมือนนกกะทาได้เป็นใหญ่กว่า ผงสัตว์ 3 ชนิด คือ ช้าง ลิง และ นกยูง”

ใบที่ 27 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นหมู เสือมาจับหมู หมูทั้งหลายบอกโพธิสัตว์เจ้าจากหมูทั้งหลายบุนเป็นองมงค์ดินอยู่ เสือไล่มาเล่นหนี เขารุมขบเสือดาย ไว้โพธิสัตว์เจ้าเป็นพญาแก่หมูทั้งหลาย ดินก (ตจฉกสุกรชาตก)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะเอาชนะข้าศึกศัตรูที่มีกำลังมากกว่าตนเหมือนฝูงหมูป่าได้คำแนะนำจากพญาหมูป่า ให้ทำอุบายด้วยการขุดอุโมงค์ป้องกันตัวในพื้นที่ดิน เมื่อเสือกตมาในท่ามกลางหมูป่า พวกเขาก็รุมขย้ำเสือกจนตาย”

ใบที่ 28 บุญญานิ ได้เมื่อนกไล่ตอตตาช้างตาย อย่างนา บดี (ลฎกิกชาตก)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะมีอุบัติเหตุแก่ชีวิตตน เหมือนช้างป่าถูกนกไล่จิกจนตาบอด และช้างก็เดินหลงป่าจนตกเหวตาย”

ใบที่ 29 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นรสี อยู่เมตตาวานายังสาลา ดี

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดี จะอยู่สุขสบาย เหมือนพระโพธิสัตว์บวชเป็นฤาษีบำเพ็ญพรตภาวนาอยู่ในอาศรมอย่างมีความสุข”

ใบที่ 30 บุญญานิ ได้เมื่อพญาให้อาหมโหราทนายว่า เสาโรงปกจกเป็นคำ บ เป็น พญาให้พวกข้าคน(เพชฌฆาต)ให้อาหมโหราไฟเข้า(ฆ่า) เสีย เมื่อพายุลุนเอาต้นกล้วยคำมาถวายเป็นพญาถิ่นแห่งเมื่อลุน บดี (ฉลียวฉลาต)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ไม่ดี เพราะจะสูญเสียของที่มีค่าโดยที่ตนลุ่มอำนาจแก่โทษะ ขาดการไตร่ตรองที่ดี ดังพญาต่วนพิโรธโหรทำนายว่าจะเกิดสิ่งที่ดี แต่ยังไม่ทันเห็นผล ก็รับสั่งให้ประหารชีวิตโหรเสีย ภายหลังคำทำนายของโหรกลายเป็นความจริง แต่คนก็ได้ตายไปแล้ว เสกชีวิตคืนมาไม่ได้ก็จึงได้แต่เสียใจในภายหลัง”

ใบที่ 31 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เป็นพญาจก ชื่อว่า สุทสนจก ดินก

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะได้ดำรงยศศักดิ์สูง และมีสมบัติมากเหมือนพระโพธิสัตว์ได้เสวยชาติเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ พระนามว่า สุทสนจักร”

ใบที่ 32 บุญญานิ ได้เมื่อพญาทั้ง 4 ตน พญาอินท ตน 1 พญานาค ตน 1 พญาครุฑ ตน 1 พญาพารณสี ตน 1 พญา 4 ตน เกียงกันต่างตนว่าประเสริฐมากนัก หาเจ้าวิรุรบัณฑิตนั้นมาตัดว่าฉันนิ มหาราชะ ประเสริฐ ดินก (วิรุรบัณฑิต)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดี จะได้พบผู้แก้ไขปัญหาความขัดแย้งแข่งดีระหว่าง

กันและกัน เหมือนวิธูรบัตติต ช่วยไกลเกลี่ยการแข่งดีของราชาทั้ง 4 ทำให้ความสามัคคีปรองดองเกิดขึ้นมาระหว่างพระอินทร์ พญานาค พญาครุฑ และเจ้าเมืองพาราณสี และพญาทั้ง 4 พระองค์ ก็เป็นสหายรักกัน”

ใบที่ 33 บุญญานิ ได้เมื่อเจ้าชนกไฟค้ำสะเพา สะเพาแตก คนมากนักร้ายเลี้ยง บดี (มหาชนกะ)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะประสบภัยอันตรายในการประกอบอาชีพต่างถิ่น เหมือนพระมหาชนกออกไปค้า เรือสำเภาถูกพายุจนล่ม ลูกเรือเสียชีวิตหมด เหลือแต่พระมหาชนกต้องล้าบากลอยคอในมหาสมุทรถึง 7 วัน 7 คืน แทบเอาชีวิตไม่รอด”

ใบที่ 34 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นช้าง เป็นพญาแก่ช้าง 5 ร้อยตัว ดินักแล

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะมีความสุขท่ามกลางบริวาร ดุจพระโพธิสัตว์ เมื่อเสวยชาติเป็นพญาช้าง ปกครองโขลงช้างบริวารถึง 500 ตัว ในป่า”

ใบที่ 35 บุญญานิ ได้เมื่อเจ้าสุรนไพหานางมโนราห์ จวบยักษ์ บดี (สุรนชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ไม่ค่อยดี จะประสบอุปสรรค ขวากหนามขวางกั้นเหมือนตอนที่พระสุรนไปตามหานางมโนราห์ และได้พบกับยักษ์ขวางทางไป”

ใบที่ 36 บุญญานิ ได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นกวางคำ เป็นพญาแก่กวาง 5 ร้อยตัว ดีแก่เลย

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ดีมาก จะมีความสุขท่ามกลางบริวาร ดุจพระโพธิสัตว์เมื่อเสวยชาติเป็นกวางทอง ได้เป็นราชา ปกครองฝูงกวางถึง 500 ตัว ในป่า”

ใบที่ 37 บุญญานิ ได้เมื่อพญาสมมิตต์ให้เอาลูกตนไฟไต่ดู แฉ่งให้เอาไฟเข้าเสียบ บดี (สมมิตตชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะประสบชะตาถึงชาติ เหมือนที่พระเจ้าสมมิตต์ให้น้ำโอรสมาไต่สวนโทษ และสั่งเพณฆฆาตให้ประหารพระโอรสเสีย เมื่อเวลาฟ้าแฉ่งขึ้นมา”

ใบที่ 38 บุญญานิ ได้เมื่อนกเค้ากับกาเถียงกัน เป็นตังหินเหนื่อสิลาบาตร ยังปล่าหิมพานต์ บดี (อุลughชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะเกิดเรื่องทะเลาะวิวาท มีปากเสียง ทุ่มเถียงกัน เหมือนนกกับนกเค้า คู่แ้วไร่จิกตีกันส่งเสียงดังก้องไปทั้งป่า เหมือนก้อนหินกระทบกันในป่าหิมพานต์”

ใบที่ 39 บุญญานิ ได้เมื่อเทวทัตบวชเป็นนสี เอาช้างมาเลี้ยงเป็นลูก เมื่อลุน(ช้าง)เข้าเจ้ารสีเสียบ บดี (อินทสมานโคตชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงได้ใบนี้ ไม่ดี จะเกิดเภทภัยใหญ่ถึงสูญเสียชีวิต เหมือนเมื่อ

ครั้งอดีต พระเทวทัตต์เสวยชาติเป็นฤาษี นำช้างปามาเลี้ยงเป็นลูก ภายหลังก็ถูกช้างฆ่าตาย”

ใบที่ 40 บุญญานิได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นพ่อค้าเกวียน 5 ร้อยเล่ม ไผเมืองพาราณสี บเป็นอนทรายลักอัน ดินัก

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงไผนี้ ดี จะเดินทางไปไหนมาไหนก็ไม่มีอันตราย เหมือนพระโพธิสัตว์เมื่อเป็นพ่อค้าเกวียน พาฝูงเกวียน 500 เล่มไปค้าขายที่นครพาราณสี อย่างปลอดภัยไร้อันตราย”

ใบที่ 41 บุญญานิได้เมื่อมหาอนันทะเป็นแลนคำ พาโพธิสัตว์ออกจากแหแล้ว ได้เป็นพญา ดินัก

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงไผนี้ ดี จะได้รับความช่วยเหลือให้พ้นเคราะห์และประสบโชคลาภ เหมือนพระโพธิสัตว์เป็นแลนทอง(ตะกวด) ได้รับความช่วยเหลือจากแลนทองอีกตัว(ในชาตินี้ได้แก่พระอนันท์) ให้ขึ้นพ้นจากแหอย่างปลอดภัย ต่อมาได้เป็นใหญ่ในฝูงแลน”

ใบที่ 42. บุญญานิได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าเป็นช้างฉัททันต์ พรานเลียเอางา แล้วตายไผ บดี (ฉัททันตชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงไผนี้ ไม่ดี จะสูญเสียทรัพย์สมบัติ หรือ แม้กระทั่งเป็นภัยถึงแก่ชีวิต ดังช้างฉัททันต์พระมหาสัตว์ ถูกพราน(เทวทัตต์) เนรคุณ กลับมาตัดเอางาจนล้มลง”

ใบที่ 43 บุญญานิได้เมื่อชุกกะพราหมณ์เอาเจ้ากัณหา ชาลีผูกแล้วตีไผ เป็นทุกข์ บดี (มหาเวสสันดรชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงไผนี้ ไม่ดี จะประสบกับความทุกข์ยาก ถูกบีบคั้นให้ได้ความลำบากทั้งร่างกายและจิตใจ เหมือน ชาลี กัณหา สองกุมาร ที่พระเวสสันดรให้เป็นทาสแก่พราหมณ์ชุก ถูกพราหมณ์ชุกผูกมัดมีอลากงูเห่านตไปตามทาง ได้รับความลำบากน่าเวทนาสงสารมาก”

ใบที่ 44 บุญญานิได้เมื่อโพธิสัตว์เจ้าตกแห แล่นเอาออกแล้ว ไผนั่งอยู่อุทยาน พญาเมืองเขาดาย ราชานันมต โพธิสัตว์เจ้าเมื่อเป็นพญาแก่เขา ดินัก

ถอดความว่า “ผู้เลี้ยงไผนี้ ดี จะพ้นจากเคราะห์และประสบกับลาภใหญ่ เหมือนพระโพธิสัตว์ ตกลงแห พาตัวเองออกพ้นมาได้ ไปนั่งที่อุทยานหลวง พระราชาผู้ครองนครนั้นสิ้นพระชนม์มาหลายวัน ไม่มีพระโอรส มีแต่พระธิดา ไม่มีผู้สืบบราชสมบัติ ชาวเมืองจึงใช้ราชรถเสด็จหายหาผู้มีบุญมาครองเมือง จนถึงอุทยานหลวง ได้เชิญพระโพธิสัตว์ให้เป็นราชาครองเมือง”

ใบที่ 45 บุญญ์นิ ได้เมื่อสัพพัญญูพระเจ้าเราอิชฌานลอยไตร (อ่านว่า ละ-ไหล) ในแม่น้ำเนรัญชรา ลอยตามไตร พระเจ้าทั้งหลายตินิกแล(ปฐมสัมโพธิ)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดี ทำการสิ่งใดจะประสบความสำเร็จ เหมือนตอนที่พระสิทธัตถะ อิชฌานลอยเถาว่า ถ้าจะบรรลุพระโพธิญาณ ให้เถาลอยทวนกระแสน้ำขึ้นไป และเถาก็ลอยทวนกระแสน้ำไปจมซ้อนทับกับเถาของอดีตพระพุทธเจ้าอีก 4 พระองค์ ที่บาดาล”

ใบที่ 46 บุญญ์นิ ได้เมื่อพรานเอนางมโนราห์มาให้เจ้าสุธน ตินิก(สุธนชาดก)

ถอดความว่า “ผู้เสี่ยงได้ใบนี้ ดี จะได้ลาภ หรือ ได้คู่ครอง เหมือนพระสุธนได้รับถวายนางมโนราห์ จากพรานป่า”

ใบที่ 47 บุญญ์นิ ได้เมื่อ นางอมิตตาไพทำน้า นางพราหมณ์ทั้งหลายรุมด่า บ่ตีแล

ถอดความว่า “ผู้ได้ใบนี้ ไม่ดี จะประสบความเดือดร้อน ถูกคนก่นด่า รุมประณาม โดยที่ตนไม่มีความผิด เหมือนนางอมิตตาถูกพวกภรรยาของพราหมณ์รุมด่าที่ทำน้า”

ตารางใบเมื่อช่าง ที่พยากรณ์เหตุการณ์ ดี หรือ ร้าย ดังนี้

หมายเลข	ดี	เหตุการณ์	ไม่ดี	เหตุการณ์
ใบที่ 1			✓	จะประสบภัยถึงชีวิต
ใบที่ 2	✓	จะได้ลาภก้อนใหญ่		
ใบที่ 3			✓	จะประสบภัยถึงชีวิต
ใบที่ 4	✓	จะรอดพ้นจากภัยอันตราย		
ใบที่ 5			✓	จะสูญเสียของรักไป
ใบที่ 6	✓	จะได้พบกับความสุขในชีวิต		
ใบที่ 7	✓	จะได้รับยศใหญ่		
ใบที่ 8			✓	จะถูกคนที่รักขังกาย หยศทำให้เสียชีวิต
ใบที่ 9			✓	จะถูกคนที่ไวใจ ปองทำร้ายหมายชีวิต
ใบที่ 10	✓	จะได้พบกับคนที่พลัดพรากจากกันไปนาน		
ใบที่ 11			✓	จะสูญเสียข้าวของเงินทองมากมาย รวมทั้งสูญเสียคนที่ตนรักไป
ใบที่ 12			✓	จะประสบภัยอันตรายถึงสิ้นชีวิต
ใบที่ 13	✓	จะได้พบของที่หาย จะได้ทรัพย์สมบัติคืน		
ใบที่ 14			✓	จะถูกคนโกง หลอกหลวงเอาเงินสินเนื้อประดาตัว แพบเอาชีวิตไม่รอด

ใบที่ 15	✓	จะได้ประสบความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ในชีวิต		
ใบที่ 16	✓	จะมีความสุขท่ามกลางบริวาร		
ใบที่ 17			✓	จะเกิดอุปสรรคขัดขวางในการดำรงชีพ
ใบที่ 18	✓	จะมีความสุขท่ามกลางบริวาร		
ใบที่ 19			✓	จะถูกคนชั่วปองร้าย และทำลายให้เกิดความทุกข์ยากลำบากขนาดต้องสิ้นชีวิต
ใบที่ 20			✓	แม้ได้ลาภ ก็จะไม่เสี่ยงจากลาภ
ใบที่ 21	✓	จะได้ลาภก้อนโต		
ใบที่ 22			✓	จะเกิดการทะเลาะวิวาท ขวบนสงคราม ล้างผลาญห้าห้านักจนพากันพินาศไปด้วยกันทั้งสองฝ่าย
ใบที่ 23			✓	จะถูกคนชั่วตัวทรยศ หรือ ทำร้าย
ใบที่ 24	✓	จะได้โชคลาภก้อนโตโดยไม่คาดคิด		
ใบที่ 25	✓	จะได้รับการยกย่อง ให้มีศักดิ์ศรีตำแหน่งสูง		
ใบที่ 26	✓	จะได้รับการยกย่อง ให้มีศักดิ์ศรีตำแหน่งสูง		
ใบที่ 27	✓	จะเอาชนะข้าศึกศัตรูที่มีกำลังมากกว่าตน		
ใบที่ 28			✓	จะมีอุปนิสัยแก้ชีวิตตน
ใบที่ 29	✓	จะอยู่สุขสบาย		
ใบที่ 30			✓	จะสูญเสียของที่มีค่า โดยที่ตนลู่อ่านาจนแก่โทสหา การไตร่ตรอง
ใบที่ 31	✓	จะได้ครองยศศักดิ์สูง และมีสมบัติมหาศาล		
ใบที่ 32	✓	จะได้พบผู้แก้ไขปัญหาคความขัดแย้งแข่งดีระหว่างกันและกัน		
ใบที่ 33			✓	จะประสบภัยอันตรายในการประกอบอาชีพต่างถิ่น
ใบที่ 34	✓	จะมีความสุขท่ามกลางบริวาร		
ใบที่ 35			✓	จะประสบกับอุปสรรค ขวากหนามขวางกั้น
ใบที่ 36	✓	จะมีความสุขท่ามกลางบริวาร		
ใบที่ 37			✓	จะประสบชะตาถึงฆาต
ใบที่ 38			✓	จะเกิดเรื่องทะเลาะวิวาท มีปากเสียง ทุ่มเถียงกัน
ใบที่ 39			✓	จะเกิดเภทภัยใหญ่ถึงสูญเสียชีวิต
ใบที่ 40	✓	จะเดินทางไปไหนมาไหนก็ไม่เป็นอันตราย แค่วุ่นคลาด		

ใบที่ 41	✓	จะได้รับความช่วยเหลือให้พ้นเคราะห์และประสบโชคกลาง		
ใบที่ 42			✓	จะสูญเสียทรัพย์สินสมบัติ หรือ แม้กระทั่งเป็นภัยถึงแก่ชีวิต
ใบที่ 43			✓	จะประสบกับความทุกข์ยาก ถูกบีบคั้นให้ได้ความลำบากทั้งร่างกายและจิตใจ
ใบที่ 44	✓	จะพ้นจากเคราะห์และประสบกับลาภใหญ่		
ใบที่ 45			✓	ทำการสิ่งใดจะประสบความสำเร็จ
ใบที่ 46	✓	จะได้ลาภ หรือ ได้คู่ครอง		
ใบที่ 47			✓	จะประสบความเดือดร้อน ถูกคนกดขี่ รุมประณาม โดยที่ตนไม่มีความผิด
รวม	23		24	

สรุป

ด้วยรูปแบบคำทำนายที่ใช้วัดหาได้ในท้องถิ่นคือใบลาน มาทำเป็นตำราว่าด้วยคำพยากรณ์ ใช้ไม้แบนๆ เสียบแซกลงไปในระหว่างใบลานในผูก ทำให้เกิดคัมภีร์ “เมื่อซาง” ขึ้นมา เป็นหนังสือ ผูกขนาดเล็ก เรียกว่า “ลานก้อม” มีจำนวน 1 ผูก จำนวนหน้าลานที่จารบอกคำทำนาย 47 หน้า ที่เป็นใบบอกคำทำนาย 47 รายการ ดังใบสลากเชียมซี เป็นมรดกทางภูมิปัญญาของชาวล้านนา พบที่วัดไชยพรหม ถือเป็นเรื่องที่น่าสนใจไม่น้อยเลย สมควรเก็บรักษาและถ่ายถอดสืบรุ่นต่อไป บรรดาคำพยากรณ์ที่ใช้ทำนายโชคชะตาราศีทั้ง 47 ใบ จำแนกเป็นใบพยากรณ์เรื่องที่ดีจำนวน 23 รายการ ที่พยากรณ์ว่า จะได้โชค ได้ลาภ ได้ยศ ศักดิ์ฐานะ และบริวาร และใบพยากรณ์เรื่องที่ไม่ดีอีกจำนวน 24 รายการ ให้ระวังว่า จะเกิดเภทภัย นับตั้งแต่การทะเลาะวิวาท ต้องเสียข้าว เสียของ ทรัพย์สินเงินทอง จะถูกฉ้อโกง จะถูกคนใกล้ตัวทรยศ จะสูญเสียตำแหน่ง ยศฐานาศักดิ์ แม้กระทั่ง จะมีอันตรายถึงเสียชีวิต

ฐานที่มาแห่งคำพยากรณ์ก็อาศัยเหตุการณ์สำคัญที่เป็นจุดพลิกผันของชะตาชีวิต ทั้ง รุ่งโรจน์ หรือ ร่วงโรย ของตัวละครเอกในเรื่อง มาใช้เป็นแนวชี้ชะตาของผู้ที่ต้องการรู้อนาคตของตน แม้ว่าคำพยากรณ์ อาจจะไม่แม่นยำถึงหนึ่งในร้อย แต่ก็นับว่าเป็นภูมิปัญญาบรรพบุรุษชาวล้านนา ที่สร้างเครื่องมือสำหรับบำรุงขวัญและกำลังใจเอาไว้ ในเมื่อมนุษย์ปุถุชนขาดอนาคตตั้งสญาณ ไม่อาจเล็งเห็นอนาคตของตน จึงจำเป็นต้องเสี่ยงทายหาคำพยากรณ์ เพื่อที่ตนจะได้มีกำลังใจทำความดี ขยันทำงาน ไม่มัววรอโชคชะตา รอบุญหล่นทับ หรือ ราชรถมาเกย ทั้งจะได้ระมัดระวังในการดำเนินชีวิตเมื่อได้ใบบอกที่ไม่ดี ขอให้ใช้คัมภีร์คำทำนายนี้อย่างเข้าใจ

ในเหตุและผล จงอย่าใช้โดยปราศจากการไตร่ตรอง เพราะที่ไปและที่มานั้นเป็นจุดพลิกผัน
ชะตาของตัวละครเอกในนิทานชาดกที่ใช้เป็นแบบอย่าง ก็ล้วนเกิดจากกรรม หรือการกระทำ
ของตนทั้งในอดีตและปัจจุบันเป็นหลัก หาใช่เกิดขึ้นเองแบบลอยๆ หรือมีผู้ทรงฤทธานุ
ภาพดลบันดาลให้เกิดขึ้นมาไม่

บรรณานุกรม

- พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์ และคณะ. (2558). ภูมิปัญญาครน่าน เอกสารโบราณอันซีนเมืองน่าน. เชียงใหม่: ทริโอ แอดเวอร์ไทซิง แอนด์มีเดีย จำกัด.
- _____. (2557). การสำรวจรวบรวมและจัดทำระบบสารสนเทศ สำเนาภาพถ่ายพระธรรมคัมภีร์ใบลาน พระนครน่าน สมัยเจ้าอนันตวรฤทธิเดชฯ. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัย เชียงใหม่.
- _____. (2557). พิธีกรรมในวิถีชีวิตล้านนาจากเอกสารโบราณ. ทนุสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: นพบุรีการพิมพ์เชียงใหม่.
- _____. (2559). การสืบค้นและอนุรักษ์เอกสารคัมภีร์โบราณของวัดในกลุ่มจังหวัดล้านนา(เชียงใหม่ ลำพูน) และการถ่ายทอดภูมิปัญญาล้านนา เพื่อสร้างแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- _____. (2559). ปุราณวาท: หลักจริยศาสตร์สร้างดุลยภาพชีวิตแบบล้านนา. เชียงใหม่: ร้านซี เอ็ม กราฟิก กรุป.
- _____. (2559). ล้านนาวิถีทัศน์ : ปทัสถานสังคมคุณภาพ. เชียงใหม่: FLUKE Graphic Design & Printing.
- _____. (2560). การสืบค้นและอนุรักษ์เอกสารคัมภีร์โบราณของวัดในจังหวัดพะเยาและการสร้างแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เมื่อช้าง. (2473). ฉบับใบลาน จารด้วยอักษรโยนหรือล้านนา ฉบับวัดไชยพรหม บ้านไชยพรหม ตำบลเวียง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา. พะเยา: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (อัดสำเนา)
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (18 ธันวาคม 2561). เชียมซี. สืบค้นวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562. แหล่งที่มา, <https://th.wikipedia.org/wiki/เชียมซี>.
- วิมล ปิงเมืองเหล็ก. (2559). เล่าขานจากคนพื้นถิ่น. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ศรีเลา เกษพรหม. (2544). ประเพณีชีวิตคนเมือง. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สมยศ ตั๊ยะยิว.(2527). ความเชื่อถือต่างๆ งานปริวรรตจากเอกสารโบราณล้านนา. เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สมาน สุดโต. (20 พ.ค. 2555). วัดกัลยาณมิตรเป็นต้นแบบเชื่อมโยงในสำนักต่างๆ. สืบค้น
วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2562, แหล่งที่มา <https://www.posttoday.com/dhamma/154962>

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (24 เมษายน 2560). บทวิทยุ รายการ รู้ รัก ภาษาไทย ออก
อากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. สืบค้นวันที่ 3 มกราคม
2562, แหล่งที่มา <http://www.royin.go.th/?knowledge=ทางศาสนา>
สุจิตต์ วงษ์เทศ.(2552). จังหวัดพะเยามาจากไหน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.